

HÖGSKOLEPROVET

Metoderna

Handboken för hela provet

Smakprov

– och 5 bästa tipsen
inför provet!

NATUR &
KULTUR

Högskoleprovet

Vägen till drömutbildningen

Högskoleprovet Metoderna och Högskoleprovet Matematiken passar både dig som skriver högskoleprovet första gången och dig som redan är bekant med provet.

Kommer
HT -19

Beställ böckerna på nok.se
eller hos din vanliga återförsäljare.
08-453 87 00 | nok.se

I **Högskoleprovet Metoderna** och **Högskoleprovet Matematiken** får du all hjälp du behöver för att maxa ditt resultat på högskoleprovet. Innehållet är framtaget av personer som själva använt metoderna för att nå toppresultat – och som vet hur man lägger upp studierna på bästa sätt.

Varje år skriver tiotusentals svenskar högskoleprovet – med varierande resultat. Många undrar hur man förbereder sig på bästa sätt. Och på det svarar vi att det bästa sättet är faktiskt förbereda sig. Många börjar plugga inför provet för sent, så att kunskaperna inte hinner sätta sig ordentligt. Och de saknar verktyg för att ta sig an utmaningarna på ett effektivt och målinriktat sätt.

I den här foldern vill vi ge dig en inblick i våra handböcker **Högskoleprovet Metoderna** och **Högskoleprovet Matematiken**: det unika pedagogiska upplägget, exempel på olika typer av övningar, experttips inför provet och en intervju med en av författarna.

Läromedelsförfattarna har hållit kurser i flera år och har stor kunskap i provets struktur. Du får enkla strategier för hur du kan nå ett toppresultat, oavsett om du skriver provet första gången eller vill höja ditt resultat. Du får även experthjälp om vilka fallgropar som finns – och hur du slipper trilla ner i dem.

Högskoleprovet Metoderna innehåller konkreta metoder för provets alla åtta delar och lösningar till autentiska uppgifter. På ett tydligt och systematiskt sätt får du koll på strukturen och övar dig på de moment som faktiskt testas på provet.

Kommer snart!

Högskoleprovet Matematiken, en separat matematikbok för dig som behöver repetera matematiken.

Katarina Streberg Carstorp, medförfattare till boken Högskoleprovet Metoderna, höjde sig från 1.00 till 1.90 på två månader.

»Jag är ett levande bevis på att man inte behöver vara ett mattegeni för att få bra resultat på högskoleprovet«, säger hon.

Katarina Streberg Carstorp arbetade länge som journalist, men ville efter ett tag skola om sig till psykolog. Eftersom gymnasiebetygen inte räckte till valde hon att göra högskoleprovet igen för första gången på sex år.

Med en lång karriär inom journalistik var inte den verbala delen av provet något problem – däremot satte matematikkunskaperna käppar i hjulet.

»Jag lånade två matteböcker med gymnasiets första mattekurser och räknade igenom vartenda tal inför provet. Och så ringde jag många samtal till mina mattekunniga kompisar, säger Katarina Streberg Carstorp.«

Sammanlagt pluggade hon matematik två timmar om dagen i två månader – och lyckades höja sitt resultat från 1.00 till 1.90.

»Jag är beviset på att man inte måste vara något mattegeni för att skriva högskoleprovet med bra resultat«, säger Katarina Streberg Carstorp. »Det viktiga är att lära sig hur provet funkar, logiken«, betonar hon.

»Många är lite rädda för att skriva högskoleprovet och tror att man måste vara så himla smart. Men om man förbereder sig ordentligt och övar mycket finns alla chanser att få bra resultat!«

Länk till gamla
prov finns i bokens
extramaterial!
nok.se/extramaterial

Katarina Streberg Carstorp

5 smarta tips inför högskoleprovet

1. ÖVA PÅ GAMLA PROV

Att öva på gamla prov är ett väldigt bra knep för att lära sig vilken typ av frågor man behöver behärska. Det underlättar om du lär dig strukturen av högskoleprovet och dess uppgifter. Det gör det lättare att slappna av när du väl är där. Du hittar en länk till gamla prov i bokens extramaterial på nok.se/extramaterial

2. BÖRJA PLUGGA I TID

Många börjar plugga alldeles för sent. Vid inlärninng är upprepning och nötninng två betydelsefulla faktorer. Det är bättre att plugga kortare sessioner under längre tid – då sätter sig kunskapen djupare.

3. LÄS VARJE FRÅGA NOGGRANT

Inför den verbala delen är det viktigt att du läser igenom både frågorna och svaren noggrant – och ser till att du verkligen förstår vilket svar som efterfrågas.

4. FASTNA INTE

Varje fråga är värd en poäng. Så du vinner inget på att fastna på en uppgift. Känner du att det är för svårt, hoppa frågan och gå vidare till nästa. Gå tillbaka om du har tid i slutet i stället. Chansa annars, du får inga minuspoäng om du svarar fel.

5. TA DET LUGNT

Det är lätt att få panik och inte veta var man ska börja. Försök ta det lugnt, få lite frisk luft i pauserna, och kom ihåg att du inte kan göra mer än ditt bästa. Häng inte upp dig på 2.00, det är ytterst sällan som högsta resultatet krävs.

Kom igång

Lär känna högskoleprovet

Det bästa och snabbaste sättet att bekanta sig med högskoleprovet på, är att göra *gamla prov*. Ju fler desto bättre! Samtliga prov är offentliga och finns tillgängliga som övningsprov. På bokens hemsida finns det länkar till gamla högskoleprov. Dessvärre saknas delproven med de engelska texterna, ELF, av rättighetsskäl.

Det finns flera syften med att träna på gamla prov. Till att börja med är det viktigt att tidigt lära känna högskoleprovets struktur. Proven är nämligen till stor del lika varandra mellan provomgångarna. Bilda dig tidigt en uppfattning om vilka kunskaper som testas, hur frågorna ställs, hur många uppgifter det är på varje del och hur tuff tidspressen är. Genom att börja med att skaffa dig en överblick får du förhoppningsvis en tydligare bild av hur du bäst ska lägga upp dina studier och varför.

För att underlätta för dig har vi i det här kapitlet samlat det mest nödvändiga du behöver för att komma igång.

Öva på gamla prov!

Kort om högskoleprovets delar

Högskoleprovet testar hur förberedd du är för högre studier. Provet, som ges en gång per termin, består av 160 uppgifter fördelade på två delar. Den *kvantitativa delen* testar färdigheter i matematisk problemlösning och logik medan den *verbala delen* testar läs- och ordförståelse på svenska och engelska.

Provdagen är indelad i fem provpass: två kvantitativa och två verbala. Det femte provpasset är ett så kallat utprövningspass där nya uppgifter testas inför kommande prov. Resultatet från detta provpass räknas inte in i provresultatet. När du skriver provet vet du dock inte vilket pass som är utprövningspass. Du behöver därför prestera lika bra på samtliga fem provpass.

I bokens sista kapitel kommer vi att återkomma till provdagen.

	Delprov	Antal uppgifter	Rekommenderad provtid	Testar
Kvantitativ del	XYZ Matematisk problemlösning	2 × 12	2 × 12 min	Matematisk problemlösning
	KVA Kvantitativa jämförelser	2 × 10	2 × 10 min	Kvantitativa jämförelser av tal och storheter
	NOG Kvantitativa resonemang	2 × 6	2 × 10 min	Hantering av matematiska och logiska problem
	DTK Diagram, tabeller och kartor	2 × 12	2 × 23 min	Förmåga att avläsa information från diagram, tabeller och kartor
Verbal del	ORD Ordförståelse	2 × 10	2 × 3 min	Förståelse av svenska ord, uttryck och begrepp
	LÄS Svensk läsförståelse	2 × 10	2 × 22 min	Svensk läsförståelse utifrån olika typer av texter
	MEK Meningskomplettering	2 × 10	2 × 8 min	Förståelse av svenska ord och begrepp i sitt sammanhang
	ELF Engelsk läsförståelse	2 × 10	2 × 22 min	Läsförståelse och tolkning av texter på engelska

Varje provpass är 55 minuter. Du som har dyslexi har dock möjlighet att skriva högskoleprovet med utökad provtid. Det innebär att du har 80 minuter per provpass. Du behöver då inte skriva det femte så kallade utprövningspasset.

Svarshäftet

Inför varje provpass delas ett nytt uppgiftshäfte ut. I detta får du skriva och anteckna precis så mycket du vill. Svaren fyller du i på en särskild svarsblankett som lämnas in i slutet av respektive provpass. Det är viktigt att du följer svarsinstruktionerna om att exempelvis endast använda blyertspenna och att sudda noga. Då blanketterna scannas automatiskt, är det också viktigt att du fyller hela rutan enligt exemplet nedan.

Svarsruta

Korrekt ifylld svarsruta

Bokens metoder

I den här boken har vi sammanställt närmare 30 metoder och strategier, fördelade på de åtta provdelarna. Vissa metoder liknar varandra medan andra är unika för sin del. Flera kapitel inleds med en *effektiv metod*, en slags lösningsmall som du kan använda under hela delprovet.

För att bli bra på högskoleprovet är det viktigt att så snabbt som möjligt börja fokusera på autentiska uppgifter, förslagsvis från gamla prov. Målet med att göra många uppgifter är att du ska börja känna igen de vanligaste uppgiftstyperna och så snabbt som möjligt lära dig hur du ska lägga upp din lösning. I den här boken kommer vi därför till stor del att utgå från texter och uppgifter som varit med på tidigare högskoleprov. Vissa uppgifter har vi dock konstruerat själva för att belysa en metod eller en utmaning lite extra.

Kom igång med metoderna

Högskoleprovet är inte som de flesta prov du kanske minns från skolan. På högskoleprovet har du alltid tillgång till fyra eller fem svarsalternativ. Med lite träning kan dessa bespara dig värdefull tid på provdagen.

Något förenklat kan man säga att alla uppgifter på provet går att lösa på två sätt. Antingen löser du uppgiften (alternativt besvarar frågan) och jämför ditt svar med svarsalternativen. Eller så utgår du från svarsalternativen, till exempel genom att utesluta felaktiga svarsalternativ ett efter ett tills du bara har ett alternativ kvar. I praktiken är ofta en kombination av de båda sätten den mest effektiva metoden.

Genomgående för högskoleprovet gäller det att snabbt och listigt utnyttja svarsalternativen så mycket det bara går. För att illustrera vad vi menar ska vi nu titta på två exempeluppgifter, en från den kvantitativa delen och en från den verbala delen.

Uppgift 1 – från XYZ

En rätvinklig triangel har en katet som är 3 cm och en som är 4 cm.

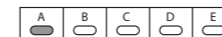
Hur lång är hypotenusan?

- A 5 cm
- B 7 cm
- C 12 cm
- D 25 cm

Lösning

Den här uppgiften är från delprovet XYZ i det kvantitativa delprovet. Din uppgift är att besvara frågan med hjälp av informationen som ges. Om du minns Pythagoras sats kan du använda den för att lösa uppgiften. Men på högskoleprovet går det ofta bra att resonera sig fram till rätt svar med hjälp av svarsalternativen. Du behöver i det här fallet inte ens minnas vilka sidor som heter vad, bara att hypotenusan och katet har med sidor att göra. Tricket är att utgå från svarsalternativen.

- Rita en triangel. Enligt informationen är två av sidorna 3 cm respektive 4 cm långa. Den tredje sidan är antingen 5 cm, 7 cm, 12 cm eller 25 cm. Samtliga alternativ är längre än både 3 cm och 4 cm. Det betyder att sidan som efterfrågas (hypotenusan) måste vara den längsta sidan.
- Den längsta sidan (hypotenusan) i en rätvinklig triangel är alltid kortare än de båda andra sidorna tillsammans, det vill säga $3\text{ cm} + 4\text{ cm} = 7\text{ cm}$. Det enda svarsalternativ som är längre än 4 cm men kortare än 7 cm är alternativ A, 5 cm. Svara därför alternativ A, som är rätt.

Det viktiga är inte hur du kommer fram till rätt svar, det viktiga är att du svarar rätt!

Överslagsräkning

En av de viktigaste färdigheterna på XYZ är överslagsräkning, där du avrundar i beräkningarna för att få enklare tal att jobba med. Det passar särskilt bra på uppgifter där svarsalternativen är långt ifrån varandra storleksmässigt.

Uppgift 1

Om $x = 3$, vad är då $x^3(x^3 - x^2)$?

- A 27
- B 81
- C 486
- D 18 954

Jobbiga värden?
Avrunda!

Lösning

- Uppgiften här är alltså att beräkna vad uttrycket i frågan blir, om du ersätter x med 3.
- Eftersom svarsalternativen ligger långt ifrån varandra räcker det med att du räknar ut svaret ungefärligt. Börja med 3^3 och 3^2 .

$$3^3 = 3 \cdot 3 \cdot 3 = 27$$

$$3^2 = 3 \cdot 3 = 9$$
- Uttrycket i uppgiften är alltså lika med $27(27 - 9) = 27 \cdot 18$. Med tanke på att svarsalternativen är glest ordnade kan du avrunda till närmaste tiotal: $30 \cdot 20 = 600$.
- Jämför nu med svarsalternativen. Det enda som är i närheten av 600 är alternativ C, 486. Svara därför C, som är rätt.

A	B	C	D	E
☐	☐	☒	☐	☐

Observera!

I detta exempel var svarsalternativen mycket glest givna. Ibland kan alternativen verka ligga nära varandra men ändå vara tillräckligt långt ifrån för att överslagsräkning ska vara en effektiv metod. Låt oss titta på ett sådant exempel.

16 Kvantitativ del

Språklig ton

Ibland kan de olika svarsalternativen ha likartad betydelse men ändå lite olika nyans och innebörd. Då är det viktigt att förstå sammanhanget och tonen i texten för att kunna avgöra vilket ord som vore mest typiskt och som passar bäst in. I en akademisk text letar vi exempelvis sällan efter alltför vardagliga ord. Det är också bra att vara vaksam på om ordet är för överdrivet eller starkt.

Uppgift 6

Det var ____ hur väl de lyckades med sin ambition att sänka brottsligheten i innerstaden – den nya borgmästaren steg högt i den allmänna opinionen till följd av detta.

- A anmärkningsvärt
- B fantastiskt
- C jättebra
- D obeskrivligt

Lösning

- Läs först igenom meningen och sedan svarsalternativen. Svarsalternativen har likartad betydelse. Därför är det viktigt att läsa meningen noggrant, tolka ordens betydelse och försöka avgöra vilket ord som vore mest typiskt i sammanhanget.
- Meningen har ett ganska högtravande och formellt språk: "lyckades med sin ambition" och "steg högt i den allmänna opinionen till följd av detta". Det låter som något som skulle kunna passa i en nyhetsartikel eller en akademisk text.
- Uteslut de alternativ som är allt för vardagliga. Stryk därför alternativ C. Uteslut även de alternativ som visar på en allt för stark värdering eftersom formella texter sällan innehåller dessa. Stryk därför även alternativ B och D.
- Kvar är alternativ A som låter mer passande i sammanhanget. Det har en mer återhållsam och neutral ton. Svara därför alternativ A, som är rätt.

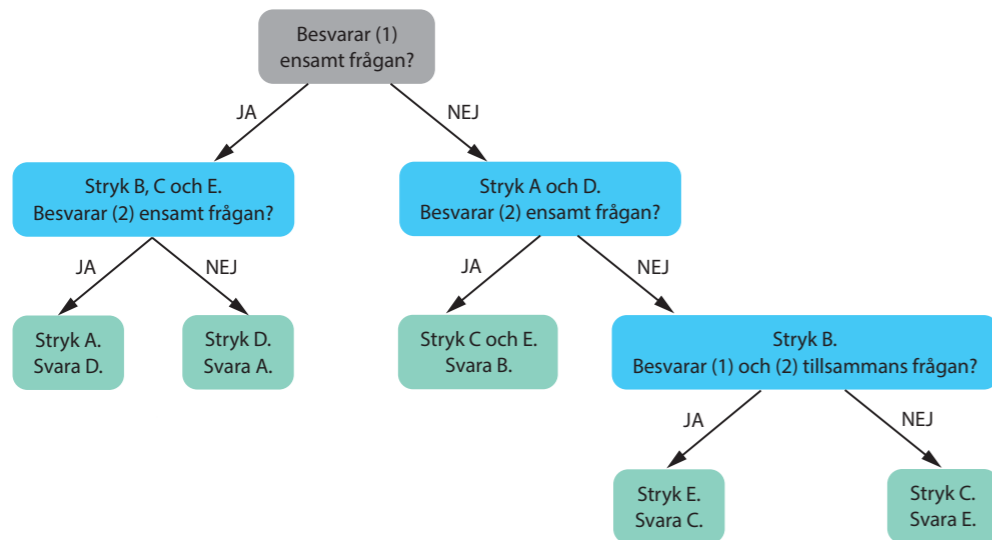
A	B	C	D	E
☒	☐	☐	☐	☐

Sammanfattning

Ibland måste du lita på din *språkkänsla*; även om alla alternativ passar in rent språkligt måste de också ha *rätt språklig ton* i sammanhanget.

En effektiv metod

Att lyckas avgöra om informationen i en NOG-uppgift räcker för att besvara frågan är en sak. Men att *snabbt och med säkerhet* komma fram till vilket av de fyra ja-alternativen (A–D) som eventuellt är rätt, det är en helt annan sak. På NOG rekommenderar vi därför att du börjar med att träna in vår effektiva metod, vilken vi nu ska titta närmare på.

- 1 Börja med påstående (1). Avgör om informationen räcker för att besvara frågan.
- 2 Bortse sedan från informationen i (1) och läs påstående (2). Försök att avgöra om informationen i (2) räcker för att besvara frågan.
- 3 Om varken (1) eller (2) var för sig gett dig tillräckligt med information för att besvara frågan, tittar du avslutningsvis på de båda påståendena tillsammans.

Uppgift 1

En bröllopstårta i flera våningar består av totalt 76 bitar. Varje våning har lika många bitar utom den översta, som består av minst antal bitar.

Hur många våningar har tårtan?

- (1) Den översta våningen består av 12 bitar.
- (2) Den nedersta våningen består av 16 bitar.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

Lösning

1. I den här uppgiften ska du undersöka om informationen som ges räcker för att beräkna antalet våningar i tårtan. Börja med steg 1 i den effektiva metoden. Kan du svara på frågan enbart med hjälp av påstående (1)?
2. Påstående (1) säger att översta våningen består av 12 bitar. Om det totala antalet bitar är 76 får de övriga våningarna totalt bestå av $(76 - 12 \text{ bitar}) = 64$ bitar. Det finns mer än en lösning på detta, exempelvis 2 våningar à 32 bitar eller 4 våningar à 16 bitar. Informationen i (1) är alltså inte tillräcklig då den ger flera möjliga lösningar. Stryk alternativ A och D och gå vidare till nästa steg.
3. Bortse nu från informationen i påstående (1) och titta enbart på påstående (2). Här får du veta att den nedersta våningen består av 16 bitar. Då kommer även nästa våning att bestå av 16 bitar. Tårtan, fransett den översta våningen, får nu följande utseende:

Våning	1	2	3	4
Antal bitar	16	16	16	16
Totalt antal bitar	16	32	48	64

4. Kvar till femte våningen finns nu $76 - 64 \text{ bitar} = 12$ bitar. Informationen i (2) ger alltså (exakt) en lösning. Informationen i påstående (1) behövdes inte alls. Svara alternativ B, som är rätt.

A B C D E

Kom igång!

Här är tio övningsord för att du ska komma igång. Uppgifterna kommer från högskoleprovet, våren 1993. Försök att lösa dem på max 3 minuter. Använd dig av den effektiva metoden.

1. uppvigla

- A hota
- B hylla
- C hetsa
- D hindra
- E häna

3. exkursion

- A utfärd i studiesyfte
- B total utförsäljning
- C utdrag ur mötesprotokoll
- D geografisk utbredning
- E utfärdande av dödsdom

5. värja sig

- A försvara sig
- B avsäga sig
- C anpassa sig
- D utmärka sig
- E bättra sig

7. anlete

- A kropp
- B ansikte
- C känsla
- D minne
- E vilja

9. episk

- A bildskön
- B stämningsfull
- C andlig
- D överklig
- E berättande

2. teatralisk

- A dominerande
- B självsäker
- C bildad
- D konstlad
- E känslig

4. berlock

- A guldkedja
- B pärlring
- C ädelsten
- D silverbrosch
- E hängsmycke

6. komplex

- A likformig
- B jämförbar
- C sammansatt
- D utförlig
- E överdriven

8. kassera

- A spela in
- B kasta bort
- C dela ut
- D föra över
- E betala in

10. sensmoral

- A lärdom
- B straff
- C ansvar
- D kritik
- E besvär

Facit: 1C, 2D, 3A, 4E, 5A, 6C, 7B, 8B, 9E, 10A

ORD – Associera mera **87**

»En utmärkt bok att ta del av för att optimera sina provresultat.«

BTJ

Kommer HT -19

Beställ böckerna på nok.se eller hos din vanliga återförsäljare.
08-453 87 00 | nok.se

HÖGSKOLEPROVET Metoderna

Högskoleprovet Metoderna följer dig från den dag du börjar studera inför högskoleprovet till dess du lämnar provsalen. Fokus är konkreta lösningsmetoder som snabbt förbättrar din provteknik.

Författarna är coacher med gedigen erfarenhet av högskoleprovet och som varje år hjälper tusentals personer att nå sin drömutbildning. Boken ges ut av utbildningsföretaget **Högskoleprovskurser.se** i samarbete med Natur & Kultur.

Nyhet!
Kommer HT -19

Beställ böckerna på nok.se
eller hos din vanliga återförsäljare.
08-453 87 00 | nok.se